

E-kompetentni. Osoby z niepełnosprawnością narządu wzroku w świecie cyfrowym.

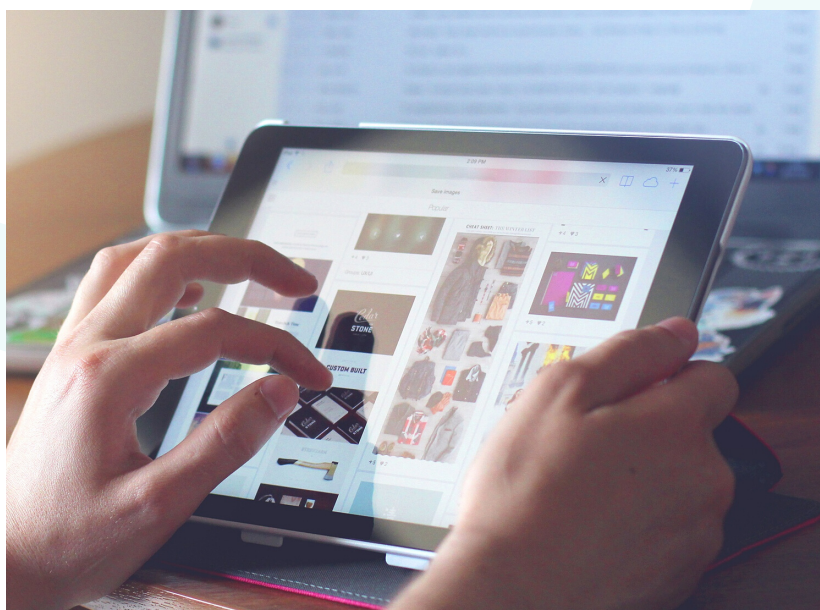
MGR KAROLINA PAWŁOWSKA-CYPRYSIAK
DR KATARZYNA HILDT-CIUPIŃSKA

E-kompetencje

"Umiejętność posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi wymaga tzw. kompetencji cyfrowych/ e-kompetencji. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji definiuje je jako „zespół kompetencji informacyjnych obejmujących umiejętności wyszukiwania informacji, rozumienia jej, a także oceny jej wiarygodności i przydatności oraz kompetencji informatycznych, na które składają się umiejętności wykorzystywania komputera i innych urządzeń elektronicznych, posługiwania się Internetem oraz korzystania z różnego rodzaju aplikacji i oprogramowania, a także tworzenia treści cyfrowych” (Szymanek, 2014; Jasiewicz i in., 2015).

Osoby niepełnosprawne wskazują, że potrzeby związane z technologiami czy też urządzeniami są jednym z trzech głównych obszarów potrzeb tej grupy. Nowoczesne technologie są szczególnie istotne z punktu widzenia grupy osób z niepełnosprawnością narządu wzroku i najczęściej przez tą grupę są wskazywane jako istotne. Grupa ta wskazuje, że nowoczesne technologie umożliwiają komunikację, pozwalają na dostęp do informacji, umożliwiają edukację oraz zatrudnienie. Łączy się to z faktem, że osoby z niepełnosprawnością narządu wzroku wskazują dofinansowanie do zakupu sprzętu komputerowego jako potrzebę o dużym znaczeniu i dużym wykorzystaniu (PFRON, 2017).

Należy jednak pamiętać, że kompetencje osób z niepełnosprawnością narządu wzroku odnoszą się nie tylko do wykorzystania ITC/TIK, ale również związane są z umiejętnością korzystania z technologii asystujących (technologie wumozliwiających osiągnięcie niezależności przez osoby niepełnosprawne). O doborze odpowiednich technologii asystujących decyduje rodzaj i stopień niepełnosprawności, zakres wykonywanych czynności oraz wykorzystywanego oprogramowania na komputerze oraz aspekty ergonomiczne (Mikołajewska, Mikołajewski 2012).

Umiejętność pracy z urządzeniami mobilnymi

Badania przeprowadzone w CIOP-PIB w latach 2017-2019 wskazują, że osoby z niepełnosprawnością narządu wzroku na co dzień korzystają głównie z:

- smartphona
- komputera
- screenreadera.

Obsługi tych urządzeń osoby z niepełnosprawnością narządu wzroku nauczyły się same lub z pomocą najbliższych osób.

E-kompetencje w życiu codziennym

Osoby z niepełnosprawnością narządu wzroku wskazują, że kompetencje cyfrowe we współczesnym świecie są bardzo ważne. Umożliwiają one prowadzenie samodzielnego życia dzięki możliwości podejmowania aktywności zawodowej, edukacji, umożliwieniu poruszania się, czy ułatwianiu dostępu do informacji. Wykorzystywane są one w takich obszarach życia jak:

- komunikacja ze znajomymi,
- planowanie podróży,
- sprawdzanie opinii i recenzji na temat produktu
- poszukiwanie informacji na temat zdrowia i dbałości o nie.

Umiejętność pracy z komputerem

Zdecydowana większość osób badanych wskazała na posiadanie takich umiejętności jak m.in:

- bezwzrokowa obsługa klawiatury,
- edytowanie tekstów,
- formatowanie tekstów,
- porządkowania plików,
- założenie e-mail,
- wysyłania e-maili z załącznikiem,
- pobierania i zapisywania plików,
- wyszukiwania informacji w Internecie.

Osoby niewidome posługują się w pracy z komputerem skrótami klawiszowymi, z kolei osoby słabo widzące wykorzystują resztki wzroku.

Podsumowanie

Osoby z niepełnosprawnością narządu wzroku wskazują, że kompetencje cyfrowe we współczesnym świecie są bardzo ważne. Umożliwiają one prowadzenie samodzielnego życia dzięki możliwości podejmowania aktywności zawodowej, edukacji, poruszania się, określaniu natężenia światła, określaniu kolorów czy ułatwianiu dostępu do informacji. Wykorzystywane są one w takich obszarach życia jak komunikacja ze znajomymi, planowanie podróży, sprawdzanie opinii i recenzji na temat produktu oraz poszukiwanie informacji na temat zdrowia i dbałości o nie.

Niestety obszar związany z aktywnością zawodową oraz edukacją jest przez te osoby znacznie mniej łączony z wykorzystaniem e-kompetencji. Świadczy to o nie wykorzystaniu szansy jaką dają nowe technologie oraz Internet w zakresie aktywizacji zawodowej oraz w zakresie podnoszenia i aktualizowania własnych kompetencji (wiedzy i umiejętności).

Co według badanych jest kluczowe z punktu widzenia zdobywania kompetencji cyfrowych?

„Przełamanie bariery psychicznej przed korzystaniem z komputera, a następnie:

- *kursy komputerowe,*
- *kursy umiejętności cyfrowych,*
- *korzystanie z nawigacji, żeby się samodzielnie poruszać”*

Test Kompetencji Cyfrowych

Na podstawie wyników badań CIOP-PIB opracowano "Test Kompetencji Cyfrowych". Jest to aplikacja pozwalająca na ocenę poziomu e-kompetencji na podstawie wykonywanych przez użytkowników zadań. Aplikacja "Test Kompetencji Cyfrowych" powstała w oparciu o platformę .NET Framework 4.8. Została przygotowana w języku C#, w środowisku programistycznym Visual Studio 2019. Do koordynacji działań użytkownika w systemie program używa technologii COM Interop opracowanej przez firmę Microsoft, zestawu klas Marshal, bibliotek Shell32 oraz wewnętrznych narzędzi diagnostycznych Systemu Windows, co pozwala na łączenie się bezpośrednio z każdą aplikacją pakietu Office i sprawdzanie w czasie rzeczywistym, czy użytkownik wykonuje przewidywane zdania. Dla zapewnienia maksymalnej wydajności oraz komfortu pracy używana jest technologia wielowątkowości, co pozwala rozdzielić mechanizmy wewnętrzne, od zewnętrznych.

Preferencje systemowe:
Microsoft Office 2019
Windows 10
.NET Framework 4.8

Wymagane oprogramowanie niezbędne do działania

aplikacji:

- MS Excel
- MS Word
- Chrome
- Outlook